

Motto :

„N-ajunge să cinți corect la un instrument. Trebuie să-i scoți sunele secund“

Constantin NOICA

Citind și recitind nenumărate cronici teatrale, de ieri și de azi, oricât de mare ar fi interesul lor profesional, documentar și stilistic, ai totuși rareori plăcerea și desfătarea propriu-zisă a lecturii. Chiar și astăzi, când nivelul de profesionalitate al criticii noastre dramatice nu e cu nimic mai prejos decât acela din țările cu o mai veche tradiție în domeniu, cronicile noastre teatrale se impun de regulă prin caracterul lor analitic și aplicativitatea la obiect (spectacolul), dar sînt prea puțin preocupate de accesibilitatea lor și, paradoxal, nu par a fi destinate, în general, lecturii marelui public.

De multe ori, cu cît analiza devine mai profundă, cu atît se înmulțește și numărul neologismelor și al cuvintelor rare, livrești, astfel încît cronica teatrală capătă nu o dată un aer crispat și, în loc să se deschidă spre marele public, riscă să se închidă în sfera destul de restrînsă numeric a criticilor și oamenilor de teatru. La nevoie, cronicarul nostru teatral știe să fie tăios, vehement, de o categorică (și, uneori, justificată) necruțare estetică, dar nu prea știe să suridă. De aceea, fraza lui șfichiuitoare rămîne adesea rigidă și poate să surprindă neplăcut prin tonul ei intolerant, fie el și sarcastic.

Există însă și o artă a criticii, după cum există și un farmec special al lecturii textelor critice. În cazul cronicilor teatrale, acest farmec special al lecturii se bazează și pe altceva decît obiectivitatea și franchețea judecăților de valoare. El ține nu de morga, ci de seninătatea discursului critic, de tonul lui colocvial și de surisul ironic al cronicarului, care poate da ideilor sale o înfățișare cit mai agreabilă și atrăgătoare. Nu altfel

CRONICA CRONICII TEATRALE

Binefăcătoarele virtuți ale surîsului critic

procedează criticul literar Mircea Iorgulescu, în atît de rarele, dar încîntătoare sale comentarii critice ale unor spectacole teatrale de excepție :

„Două calități primejdioase are spectacolul Mitică Popescu de la Teatrul Mic : succesul de public și originalitatea îndrăzneată a viziunii propuse. Dacă în general nu este deloc recomandabil să ai calități, acestea două sînt printre cele mai suspecte ;

nimic nu incomodează mai mult ca succesul și originalitatea. Iar spectacolul de la Teatrul Mic prezintă, în plus, și cusurul de a se baza exclusiv pe exploatarea unor resurse naturale — așadar, inegal și în salturi distribuite — de energie artistică : talentul și inteligența“. (Flacăra, nr. 26 1984).

Scriind, în continuare, cu „farmecul ironiei“ unui incontestabil har critic, despre acest „spectacol fundamental ironic“, criticul își argumentează convingător punctul de vedere, formulînd totodată pertinente observații de ordin general. „Atitudinea ironică este una prin excelență socială, ironia presupunînd obligatoriu prezența celui alt sau a celorlalți ; singurătatea și ironia nu fac vreodată casă bună ; de aceea, probabil, în mediile și colectivitățile unde ironia nu este îngăduită viața devine un coșmar.“

Concluzia cronicii ni s-a părut și ea dintre cele mai îndreptățite și mai încurajatoare, pentru a o reproduce și noi, la acest început de stagiune : „Mitică Popescu de la Teatrul Mic poate fi, ar putea fi, să sperăm că va fi un început pe calea reabilitării ironiei, a fermecătoarei, tonifiantei, vitalei ironii românești, pe scenele teatrelor noastre“.

De pe scenele teatrelor noastre pînă în paginile cronicilor teatrale n-ar mai fi, apoi, decît un pas !

MYOSOTIS